

An Bhruiséil, 16 Meitheamh 2017
(OR. en)

10380/17

SAN 253
AUDIO 88

TORADH NA nIMEACHTAÍ

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
An:	16 Meitheamh 2017
chuig:	na toscaireachtaí
Uimh. an doic. roimhe seo:	9977/17 SAN 234 AUDIO 85
Ábhar:	Cuidiú le deireadh a chur leis an méadú atá ag teacht ar rómheáchan agus murtall i measc leanaí – Conclúidí ón gComhairle (16 Meitheamh 2017)

Gheobhaidh na toscaireachtaí san Iarscríbhinn na Conclúidí ón gComhairle chun cuidiú le deireadh a chur leis an méadú atá ag teacht ar rómheáchan agus murtall i measc leanaí, a ghlac an Chomhairle ag an 3548ú cruinniú dá cuid a réachtáladh ar an 15 agus 16 Meitheamh 2017.

Conclúidí ón gComhairle

chun cuidiú le deireadh a chur leis an méadú atá ag teacht ar rómheáchan agus murtall i measc leanaí¹

DÉANANN COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH MAR A LEANAS

MEABHRAÍONN SÍ

1. Airteagal 168 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE)², ina sonraítear go ndéanfar ardleibhéal cosanta le haghaidh sláinte an duine a áirithiú i sainiú agus i gcur chun feidhme bheartais agus ghníomhaíochtaí uile an Aontais' agus go 'gcothóidh an tAontas comhar idir na Ballstáit i réimse na sláinte poiblí agus, más gá, go dtacóidh sé lena ngníomhaíocht';
2. Go bhfuil béim á leagan ag Comhairle an Aontais Eorpaigh, ó 2000 i leith, go háirithe sna doiciméid seo a leanas, ar a thábhachtaí atá sé stíl shláintiúil mhaireachtála a chur chun cinn, eadhon trí chothú agus gníomhaíocht choirp³:
 - Moladh ón gComhairle a glacadh ar an 14 Nollaig 2000 maidir leis an tsláinte agus an cothú⁴;

¹ I gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh, sainítear leanbh mar "duine faoi bhun 18 mbliana d'aois mura rud é faoin dlí is infheidhme maidir leis an leanbh go mbaintear lán-aois amach níos luaithe".

² IO C 326, 26.10.2012, lch. 47 (leagan comhdhlúite).

³ Conclúidí nó moltaí ábhartha eile ón gComhairle: na Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 2 Nollaig 2002 maidir leis an murtall, na Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 2 Nollaig 2003 maidir le stíleanna sláintiúla mairachtála: oideachas, faisnéis agus cumarsáid, na Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 31 Bealtaine 2007 maidir le cur chun cinn na sláinte tríd an gcothú agus tríd an ngníomhaíocht choirp, an Rún ón gComhairle agus ó ionadaithe rialtais na mBallstát, ag teacht le chéile dóibh i dtionól na Comhairle an 20 Samhain 2008 maidir le sláinte agus folláine daoine óga, na Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 2 Nollaig 2011 maidir le deireadh a chur le bearnaí sláinte san AE trí ghníomh comhbheartaithe a dhéanamh le modhanna iompair maidir le stíleanna sláintiúla mairachtála a chur chun cinn, agus an Moladh ón gComhairle a glacadh ar an 26 Samhain 2013 maidir le gníomhaíocht choirp darb aidhm feabhsú na sláinte a chur chun cinn ar fud gach earnála.

⁴ IO C 20, 23.01.2001, lch. 1

- Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 3 Meitheamh 2005 maidir leis an murtall, an cothú agus an ghníomhaíocht choirp⁵;
- Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 30 Samhain 2006 maidir leis an tsláinte i ngach uile Bheartas⁶;
- Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 6 Nollaig 2007 maidir le straitéis an Aontais a chur i bhfeidhm i ndáil le saincheistanna sláinte a bhaineann leis an gcothú, an rómheáchan agus an murtall⁷;
- Conclúidí ón gComhairle maidir le cothromas agus an tsláinte sna beartais uile: an dlúthpháirtíocht sa tsláinte⁸;
- Conclúidí ón gComhairle agus ó Ionadaithe Rialtais na mBallstát, ag teacht le chéile dóibh i dtionól na Comhairle ar an 27 Samhain 2012, maidir le gníomhaíocht choirp ar mhaithe le feabhsú sláinte (HEPA) a chur chun cinn⁹;
- Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 20 Meitheamh 2014 maidir le cothú agus le gníomhaíocht choirp¹⁰; agus
- Conclúidí ón gComhairle a glacadh ar an 17 Meitheamh 2016 maidir le feabhsú táirgí bia¹¹;

⁵ 9181/05 SAN 67
⁶ 16167/06 SAN 261
⁷ 15612/07 SAN 227 DENLEG 118
⁸ 9947/10 SAN 120 SOC 355
⁹ IO C 393, 21.12.2012, lch. 22
¹⁰ IO C 213, 8.7.2014, lch. 1
¹¹ IO C 269, 23.7.2016, lch. 21–25

3. Plean Gníomhaíochta an Aontais maidir leis an Murtall i measc Leanaí le haghaidh na tréimhse 2014-2020¹², lena dtugtar aitheantas don dea-thionchar a bhíonn ag cosc galair ar shaoránaigh agus ar chórais sláinte araon chomh maith leis an tábhacht a bhaineann le haistí bia folláine¹³ agus cur chun cinn gníomhaíochta coirp chun an riosca de riochtaí ainsealacha agus de ghalair neamhtheagmhálacha a laghdú; iarrtar ar na Ballstáit leanúint de thús áite a thabhairt d'aistí bia folláine agus do ghníomhaíocht choirp a chur chun cinn, a chuireann le sláinte agus mianach saoil níos fearr do shaoránaigh an Aontais agus le hinbhuanaitheacht na gcóras sláinte, agus Plean Gníomhaíochta Eorpach maidir le Bia agus Cothú 2015-2020¹⁴;
4. Plean Gníomhaíochta Domhanda na hEagraíochta Domhanda Sláinte maidir le Galair Neamhthógálacha a Chosc agus a Rialú 2013-2020 an 27 Bealtaine 2013¹⁵ agus na naoi sprioc dhomhanda dheonacha a ghabhann leis; Straitéis na Gníomhaíochta Coirp do réigiún Eorpach EDS 2016-2025¹⁶; Tuarascáil ó Choimisiún EDS maidir le Deireadh a chur leis an Murtall i measc Leanaí (2016)¹⁷, inar forbraíodh pacáiste moltaí cuimsitheach comhtháite chun aghaidh a thabhairt ar an murtall i measc leanaí;
5. Rún ó na Náisiúin Aontaithe an 25 Meán Fómhair 2015 "I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe", ina n-aithnítear go bhfuil gá le cur chuige il-gheallsealbhóra agus ilearnálach chun dul i ngleic le míchothromaíochtaí, ach a áirithiú nach bhfágтар aon duine ar lár¹⁸;

¹² http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf

¹³ Is ionann an coincheap "aiste bia fholláin" agus an coincheap a úsáideadh i bPlean Gníomhaíochta an Aontais maidir leis an Murtall i measc Leanaí le haghaidh na tréimhse 2014-2020 http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf;

agus an Tuarascáil ó Choimisiún EDS maidir le Deireadh a chur leis an Murtall i measc Leanaí http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf

¹⁴ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/253727/64wd14e_Food_NutAP_140426.pdf

¹⁵ http://www.who.int/nmh/events/ncd_action_plan/en/

¹⁶ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0010/282961/65wd09e_Physical_ActivityStrategy_150474.pdf?ua=1

¹⁷ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf

¹⁸ http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

6. Dearbhú Vín an 5 Iúil 2013 maidir le Cothú agus Galair Neamhthógálacha i gComhthéacs ‘Sláinte 2020’¹⁹ inar comhaontaíodh gníomhú in éadan an mhurtaill agus tús áite a thabhairt d’obair ar aistí bia sláintiúla do leanaí, go háirithe trí thimpeallachtaí bia agus dí níos folláine a chruthú;
7. Soláthar Poiblí Bia don tSláinte - Tuarascáil Theicniúil ar an Timpeallacht Scoile 2017, arna dréachtú ag Uachtaránacht Mhálta in éineacht leis an gCoimisiún Eorpach, EDS, an tAirmheán Comhpháirteach Taighde agus baill den Ghrúpa Ardleibhéil maidir le Cothú agus Gníomhaíocht Choirp²⁰;
8. Dréacht-tuarascáil mheán-téarma ar phlean gníomhaíochta an Aontais maidir leis an murtall i measc leanaí a thíolaic an Coimisiún Eorpach ar an 22 Feabhra 2017²¹;

AITHNÍONN SÍ AN MÉID SEO A LEANAS

1. Is luach, deis agus infheistíocht í an tsláinte le haghaidh fhorbairt eacnamaíoch agus shóisialta gach tíre;
2. Is mór an dúshlán a fhoirleithne atá an rómheáchan agus an murtall i measc leanaí in an-chuid Ballstát, rud a chuireann le míchothromaíochtaí sláinte atá ag méadú, agus leanaí ar an ngrúpa leochaileach is mó atá buailte leis sin; is réamhtháscaire é an murtall i measc leanaí ar mhurtall i measc daoine fásta agus is eol don saol mór go bhfuil iarmhairtí sláinte agus eacnamaíocha ann dá bharr, mar is dócha go mbeidh os cionn 60% de na leanaí sin atá róthrom ina leanaí dóibh, go mbeidh siad róthrom agus iad ina ndaoine fásta²²;
3. Bíonn baint idir an rómheáchan agus an murtall san óige agus iarmhairtí tromchúiseacha sláinte sa ghearrthéarma agus san fhadtéarma araon, lena n-áirítear baol méadaithe diaibéitis (Cineál 2), asma, hipirtheannas agus galar cardashoithíoch; agus nuair a thagann na galair sin ar dhuine, laghdaíonn an murtall a éifeachtúla atá sé chóireáil a chur orthu siúd a bhfuil galair den chineál sin orthu;

¹⁹ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/234381/Vienna-Declaration-on-Nutrition-and-Noncommunicable-Diseases-in-the-Context-of-Health-2020-Eng.pdf?ua=1

²⁰ <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/public-procurement-food-health-technical-report.pdf>

²¹ Staidéar maidir le cur chun feidhme Phlean Gníomhaíochta an Aontais maidir leis an Murtall i measc Leanaí 2014-2020 <https://www.eu2017.mt/Documents/Reports/mid-term%20evaluation%20APCO%20report%20Draft.pdf>

²² Staidreamh EDS maidir leis an murtall <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/obesity/data-and-statistics>

4. Bíonn éifeacht ag an murtall ar chaighdeán maireachtála agus bíonn baint aige le lagmheas, *inter alia*;
5. Is iomaí cúis a bhaineann leis an rómheáchan agus leis an murtall i measc leanaí; nochtadh ar thimpeallacht²³ mhurtallaigineach is siocair leo den chuid is mó;
6. Fágann an ghníomhaíocht neamhleor choirp agus cothú neamhchothrom go mbíonn an rómheáchan, an murtall agus galair ainsealacha eile ag dul do dhaoine. Ba cheart, dá bhrí sin, aghaidh a thabhairt ar an dá réimse sin go cuí;
7. Tá fianaise thurgnamhach nua ann a thugann le fios go bhfuil athruithe eipiginiteacha ann a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis, i gcásanna áirithe, leis an rómheáchan nó leis an murtall; tugtar le fios sna staidéir áirithe fachtóirí riosca amhail innéacs corpmhaise máthartha réamhthoirchis níos airde, nochtadh réamhbhreithe ar thobac, rómhéadú meáchain máthartha sa tréimhse iompair agus méadú meáchain luathaithe naíonáin le linn na chéad 1000 lá, tugtar le fios go mbíonn baint idir na nithe sin agus an murtall a theacht ar leanaí ina dhiaidh sin²⁴;
8. Baineann an murtall i measc leanaí Eorpacha go dlúth le stádas soch-eacnamaíoch na dtuismitheoirí: is dóchála go mór go mbeidh an rómheáchan ag dul do thuismitheoirí a bhaineann le grúpaí soch-eacnamaíocha níos ísle. Is dóchála go mór drochnósanna itheacháin a bheith ag páistí, agus go n-éireoidh siad róthrom, má bhíonn tuismitheoirí murtallacha acu nó má bhíonn tuismitheoirí le stádas soch-eacnamaíoch níos ísle acu. Chomh maith leis sin, i roinnt Ballstát, tá dóchúlacht níos lú ann go gcothaítear leis an gcíoch páistí i ngrúpaí socheacnamaíocha níos ísle, go háirithe i gcás breith anabai²⁵;

²³ Is é a chiallaíonn murtallaigineach an tionchar ar fad a bhíonn ag an timpeallacht agus na deiseanna nó dálaí maireachtála ar dhóchúlacht mhinicíocht an mhurtaill a mhéadú i measc daoine aonair nó daonraí. I gcomhréir leis an ngréille anailíse i ndáil le timpeallachtaí atá nasctha leis an murtall (ANGELO), déantar an timpeallacht a dhioscadh ina dhá gné: méid (micrea nó macra) agus cineál (fisiceach, eacnamaíoch, polaitiúil agus soch-chultúrtha), i dtaca le bearta a bhaineann leis an murtall (mar shampla, iompraíocht chothaithe, gníomhaíocht choirp nó meáchan). Féach: Swinburn B, Egger G, Raza F. - Dissecting Obesogenic Environments: The Development and Application of a Framework for Identifying and Prioritizing Environmental Interventions for Obesity. *Prev Med*, 1999 12;29(6):563-570.

²⁴ Woo Baidal JA, Locks LM, Cheng ER, Blake-Lamb TL, Perkins ME, Taveras EM. Risk Factors for Childhood Obesity in the First 1,000 Days: a Systematic Review. *AJPM*. 2016;50(6):761-779.

²⁵ Féach, Flacking, R., Hedberg Nyqvist, K, Ewald, U; Effects of socioeconomic status on breastfeeding duration in mothers of preterm and term infants. *Eur J Public Health* 2007; 17 (6): 579-584. doi: 10.1093/eurpub/ckm019

9. Ní leor a raibh d'éifeacht ag na beartais a tugadh isteach go dtí seo i dtaca leis an tsláinte a chur chun cinn, an rómheáchan agus an murtall a chosc, ná deireadh a chur leis an méadú atá ag teacht ar an murtall i measc leanaí. Ní leor aon bheart amháin chun dul i ngleic leis an murtall i measc leanaí. Ina theannta sin, d'fhéadfadh tionchair neamh-inmhianaithe nach beag a bheith ag beartais earnálacha ar aistí bia folláine agus ar ghníomhaíocht choirp. Dá bhrí sin, ba cheart an murtall i measc leanaí a bheith go mór chun tosaigh ar chlár oibre na mBallstát aonair agus an Aontais Eorpaigh agus ní mór dul i ngleic leis mar ábhar tosaíochta agus trí ghníomhaíochtaí éagsúla comhordaithe ag earnálacha éagsúla;
10. Is gá tuilleadh taighde a dhéanamh chun bunchúiseanna an rómheáchain agus an mhurtaill i measc leanaí a thuiscint, lena n-áirítear taighde ar an eipigéineolaíocht, agus cuir chuige fhianaisebhunaithe a fhiosrú i ndáil le haiste bia fholláin agus gníomhaíocht choirp fheabhsaithe a bheith ag daoine ó thús deireadh a saoil. Sa bhreis air sin, is gá tuilleadh taighde a dhéanamh ar an tsláinte phoiblí chun aird a tharraingt ar iarmhairtí agus bunchúiseanna eacnamaíocha sna grúpaí socheacnamaíocha ar fad agus chun beartais éifeachtacha, idirghabhálacha agus cláir um chosc a áirithiú i ndáil leis an tsláinte phoiblí;
11. I gcomhréir le fianaise go mbíonn leanbh atá dea-chothaithe níos folláine, cuireann aiste bia fholláin agus gníomhaíocht choirp ó aois óg ar chumas linbh fás suas agus teacht in inmhe mar dhuine fásta folláin. Is fearr a bhíonn leanaí folláine réidh dul i mbun foghlamtha agus forbartha ar scoil agus tá cumas níos fearr acu mar gheall air sin le forbairt phearsanta a dhéanamh agus táirgiúlacht níos fearr a bheith acu níos déanaí sa saol;
12. De réir EDS, ba cheart do leanaí agus do dhaoine óga idir 5-17 bliain d'aois 60 nóiméad ar a laghad den ghníomhaíocht choirp, ó ghníomhaíocht mheasartha go gníomhaíocht dhian, a dhéanamh i gcaitheamh an lae. Ba cheart gníomhaíochtaí diana agus gníomhaíochtaí lena neartaítear na matáin agus na cnámha a dhéanamh trí huair in aghaidh na seachtaine ar a laghad freisin²⁶. Ba cheart moltaí náisiúnta atá ar fáil a chur san áireamh;
13. Ba cheart cur chuige trasearnálach comhoibritheach a ghlacadh i ngach réimse rialtais agus sa tsochaí i gcoitinne chun timpeallachtaí folláine a áirithiú, lena n-áirítear an tsláinte, oideachas, talmhaíocht agus iascach, tráchtáil agus tionscal, airgeadas, spórt, cultúr, cumarsáid, pleanáil comhshaoil agus uirbeach, an t-iompar, gnóthaí sóisialta agus taighde;

²⁶ Moltaí domhanda maidir le gníomhaíocht choirp le haghaidh na sláinte
http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_recommendations/en/

14. Ós rud é go gcaitheann leanaí sa chuid is mó de thíortha na hEorpa beagnach trian dá saol laistigh de thimpeallacht an oideachais, is tábhachtach go gcuirfí aistí bia folláine agus gníomhaíocht choirp chun cinn sa timpeallacht sin agus in ionaid cúraim leanaí, i gcomhar le tuismitheoirí. Ba cheart iarracht a dhéanamh timpeallacht chumasaithe a chruthú chun tacú le stíl shláintiúil mhaireachtála sa suíomh oideachasúil;
15. Is deis mhaith é an béile scoile chun tacú le nósanna iteacháin sláintiúla agus an tsláinte a chur chun cinn; chun na críche sin, ba cheart 'bia le haghaidh na sláinte' a chur chun cinn sa suíomh oideachasúil;
16. Tá an deis ann do rialtais agus d'institiúidí poiblí cur leis an éileamh a bhíonn ar bhéilí folláine agus, dá bharr, feabhas a chur ar aistí bia tríd an soláthar poiblí; agus tá féidearthachtaí ann dóibh tionchar a imirt ar an margadh agus an nuálaíocht a chur chun cinn i ndáil le soláthar bianna atá cothrom ó thaobh cothaithe de ar bhealach atá cóir agus trédhearcach;
17. Tá go leor fianaise ann chun bonn cirt a thabhairt do ghníomhaíochtaí níos éifeachtúla i dtaca leis an margaíocht ar bhianna a bhfuil rátaí ard fuinnimh, saillte sáithithe, aigéid thras-sailleacha, siúcra agus salainn iontu. Tugann taithí agus fianaise le fios go mb'fhéidir go mbeadh gá le bearta rialála chun gníomhaíocht dheonach níos éifeachtaí a bheith ann;
18. Tá tairbhí ag baint le cothú cíche go heisiach don chéad sé mhí den saol chun an fás, an fhorbairt agus an tsláinte is fearr a bhaint amach. Ina dhiaidh sin, ar mhaithe le freastal ar a riachtanais chothaithe, atá ag síorathrú, ba cheart do naíonán bianna comhlántacha a fháil atá leordhóthanach ó thaobh an chothaithe de agus atá sábháilte, fad a mhaireann cothú cíche suas go dtí dhá bhliain d'aois nó níos mó. Ba cheart cothú cíche agus úsáid bia chomhlántaigh atá sábháilte a bheith i gcomhréir le moltaí EDS²⁷ nó moltaí náisiúnta nuair is ann dóibh;

²⁷ Tá an moladh sin bunaithe ar chonclúidí agus ar mholtaí a tháinig as an gcomhairliúchán le saineolaithe (an Ghinéiv, 28-30 Márta 2001) a chuir críoch leis an athbhreithniú córasach ar an achar is fearr ar cheart cothú cíche a thabhairt go heisiach (féach an doiciméad A54/INF.DOC./4)

IARRANN SÍ AR NA BALLSTÁIT AN MÉID A LEANAS A DHÉANAMH:

1. Bearta trasearnála lena ndírítear ar dhul i ngleic leis an murtall i measc leanaí a chomhtháthú ina gcuid pleananna gníomhaíochta, straitéisí nó gníomhaíochtaí náisiúnta maidir leis an gcothú agus leis an ngníomhaíocht choirp, lena ndíreofar ní hamháin ar chur chun cinn na sláinte agus ar ghalair a chosc ach freisin ar na leanaí agus déagóirí sin atá róthrom nó murtallach cheana féin; ba cheart an méid seo a leanas a chur san áireamh go háirithe:
 - beartais agus gníomhaíochtaí trasearnála tríd an saolré chun éagothromaíocht socheacnamaíocha a laghdú agus go háirithe chun aghaidh a thabhairt ar leanaí agus ar dhéagóirí leochaileacha i bpobail atá faoi mhíbhuntáiste, trí rochtain níos fearr a thabhairt ar aistí bia folláine agus ar ghníomhaíocht choirp mar shampla;
 - rialachas trédhearcach agus éifeachtach chun dul i ngleic le cúiseanna an rómheáchain agus an mhurtaill;
 - bearta lena ndéanfaí na fachtóirí cosanta a bhaineann le haistí bia folláine agus gníomhaíocht choirp chun feabhsú sláinte a uasmhéadú agus na fachtóirí riosca éagsúla a chuireann leis an rómheáchan agus an murtall a íosmhéadú;
 - bearta lena gcruthaítear timpeallachtaí cumasúcháin i suíomhanna oideachais do leanaí agus in ionaid chúraim leanaí ina spreagfaí aistí bia folláine agus gníomhaíocht choirp ar mhaithe le feabhsú sláinte atá bunaithe ar mholtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta;
 - bearta chun leanaí, tuismitheoirí agus oideachasóirí a spreagadh chun scileanna a fhoghlaim maidir le cothú, gníomhaíocht choirp agus gníomhaíocht shuiteach tríd an gcur chuige teaghlachbhunaithe;
 - bearta lena gcuirtear gníomhaíocht choirp chun cinn i saoráidí áineasa d'fhonn laghdú san iompraíocht shuiteach a spreagadh mar aon le forbairt agus soláthar seirbhísí inrochtana don ghníomhaíocht choirp in am saor agus timpeallachta cumasúcháin don ghníomhaíocht choirp laethúil agus iompar gníomhach²⁸;

²⁸ Iompar gníomhach is ea aon chineál iompair atá faoi chumhacht duine – siúl, rothaíocht, cathaoir rothaí a úsáid, lannrolláil nó clárscátáil. Féach <http://www.phac-aspc.gc.ca/hp-ps/hl-mvs/pa-ap/at-ta-eng.php>

- bearta lena áirithiú gur timpeallachtaí cosanta iad saoráidí oideachais leanaí, saor ó gach cineál margaíochta nach dtagann leis an spreagadh saol níos sláintiúla a chaitheamh;
- bearta lena spreagtar aistí bia folláine agus cleachtais tomhaltais ar bhealach inbhuanaithe agus lena gcabhraítear éagothromaíochtaí sláinte agus sóisialta a laghdú;
- bearta lena ndéanfaí feabhsú na dtáirgí bia sin is mó a itheann leanaí a chur chun cinn agus lena ndéanfaí faireachán ar an bhfeabhsú sin, rud a bheadh ina uirlis thábhachtach chun go mbeadh sé níos éasca an rogha folláin a dhéanamh i ngach suíomh agus i ngach grúpa den phobal, i gcomhréir leis na Conclúidí ón gComhairle maidir le feabhsú táirgí bia;
- bearta a thugann cumhacht do theaghlaigh agus a chuireann ar a gcumas saol níos sláintiúla a chaitheamh, lena n-áirítear na roghanna folláine a ithe agus gníomhaíocht choirp a spreagadh agus aird chuí á tabhairt ar shrianta ama agus ar fhactóirí socheacnamaíocha;
- bearta chun idirghabháil luath a spreagadh i suíomhanna éagsúla tríd an gcothú cíche go heisiach ar feadh na chéad sé mhí, trí bhianna comhlántacha atá leordhóthanach ó thaobh an chothaithe de a thabhairt isteach ag sé mhí d'aois fad agus a leantar leis an gcothú cíche suas go dtí dhá bhliain d'aois nó ina dhiaidh nó tríd na moltaí náisiúnta atá ar fáil a chur san áireamh;
- bearta chun taighde a spreagadh ar na cúiseanna atá leis an murtall i measc leanaí agus ar réitigh fheabhsaithe chun aghaidh a thabhairt ar an bhfadhb;
- bearta chun rochtain a fheabhsú ar chomhairle, ar chomhairleoireacht agus ar fhaireachán proifisiúnta atá leordhóthanach maidir le haistí bia folláine agus gníomhaíocht choirp ar mhaithe le feabhsú sláinte tríd an saolré, lena n-áirítear roimh ghiniúint agus le linn toirchis;
- bearta chun oiliúint leanúnach a chur ar fáil do ghairmithe sláinte a bhíonn ag plé le mná atá ag iompar clainne, naíonáin, leanaí, déagóirí, tuismitheoirí agus teaghlaigh, bunaithe ar an gcomhairle eolaíoch is déanaí atá ar fáil maidir le cothú, gníomhaíocht choirp ar mhaithe le feabhsú sláinte agus cosc agus bainistiú an rómheáchain agus an mhurtaill;

- scagthástáil a chur ar fáil chun leanaí a aithint atá i mbaol an rómheáchain nó an mhurtaill agus cóireáil agus cúram do leanaí atá róthrom nó murtallach, go háirithe dóibh siúd atá thar a bheith murtallach;
 - bearta chun cur go mór leis an bpríomhról a bhíonn ag an gcúram sláinte príomhúil i gcosc, i luathbhrath agus i mbainistiú an rómheáchain agus an mhurtaill;
 - bearta lena n-ísleofaí neamhchosaint leanaí agus déagóirí ar mhargaíocht, ar an bhfógraíocht i meán ar bith (lena n-áirítear ardáin ar líne agus na meáin shóisialta) agus ar an urraíocht a dhéantar ar bhianna a bhfuil rátaí ard fuinnimh, saillte sáithithe, aigéid thras-saillacha, siúcra agus salainn iontu agus lena ndéanfaí faireachán ar thionchar na mbeart sin agus iad a thuairisciú;
2. Treoirlínte sonracha a fhorbairt maidir le haistí bia do leanaí agus do dhéagóirí lena dtabharfaí aghaidh orthu siúd a bhfuil meáchan sláintiúil acu agus orthu siúd atá róthrom nó murtallach. Ní mór do na treoirlínte sin treoir a thabhairt do thuismitheoirí, do chúramóirí agus do sholáthróirí bia i saoráidí oideachais maidir le, *inter alia*, méid iomchuí sciartha chomh maith le faisnéis lena dtugtar le fios cad iad na roghanna bia atá cothaitheach, inacmhainne agus áisiúil;
 3. Treoirlínte tírshonracha a fhorbairt chun gníomhaíocht choirp laethúil a spreagadh;
 4. A áirithiú go ndéanfar gníomhaíochtaí cumarsáide agus comhairleoireachta arna gcur chun cinn ag údaráis phoiblí náisiúnta a phléann le réimse an chothaithe, na gníomhaíochtaí coirp agus na sláinte, go ndéanfar iad a ullmhú agus a thabhairt faoi choinníollacha atá saor ó thionchar míchuí tráchtála;
 5. Cur leis na hiarrachtaí comhbheartaithe chun líon iomlán agus mórtionchar na dteachtaireachtaí margaíochta bia sin a laghdú atá dírithe ar leanaí agus ar dhéagóirí agus nach gcuireann chun cinn saol sláintiúil;
 6. Plé le táirgeoirí bia, miondíoltóirí agus earnáil na lónadóireachta chun feabhsú an bhia a spreagadh, i gcomhréir le treoirlínte na hearnála sláinte, mar aon le cur chun cinn na roghanna sláintiúla chun go mbeidh an rogha shláintiúil ar an rogha is fusa;

7. Nuair is iomchuí agus i gcomhar le geallsealbhóirí, lena n-áirítear i gcomhar le heagraíochtaí neamhrialtasacha atá dírithe ar thomhaltóirí agus ar leanaí, bearta a thabhairt isteach nó forbairt na gcód iompair a spreagadh. Déantar an méid sin lena áirithiú nach gcuirfear chun cinn teachtaireachtaí tráchtála atá dírithe ar leanaí agus ar dhéagóirí maidir le bianna a bhfuil rátaí ard fuinnimh, salainn, siúcra, saillte sáithithe, agus aigéid thras-saillacha iontu nó nach gcomhlíonann, ar bhealach eile, treoirlínte náisiúnta nó idirnáisiúnta cothaithe; agus go mbeidh iarrachtaí an tionscail i dtaca le táirgí bia a fheabhsú, le margaíocht agus le fógraíocht, ag teacht le chéile níos mó agus níos mó;
8. Bearta reachtacha a mheas, nuair is iomchuí, chun gníomhaíocht choirp agus aiste bia folláin a chur chun cinn agus chun timpeallacht chumasúcháin a áirithiú;
9. Cur chuige ‘sláinte i ngach beartas’ a chur chun feidhme a bheadh fabhrach do chruthú na dtimpeallachtaí agus an bhonneagair a thacódh le méadú i ngnáthghníomhaíocht choirp agus i ngníomhaíocht choirp in am saor agus le rogha éasca i dtaobh na roghanna bia atá níos folláine;
10. Cláir leanúnacha a chur chun feidhme lena ndéanfar faireachán ar stádas sláinte tríd an saolré agus aird ar leith á tabhairt ar an gcothú agus ar ghníomhaíocht choirp ina gcás siúd a bhíonn ag iompar, leanaí agus déagóirí d’fhonn gníomhaíocht spriocdhírithe a fhorbairt agus a dhíriú. Ní mór do na cláir seo a bheith in ann faire amach do tháscairí éagsúla amhail éagothromaíochtaí sóisialta;
11. Smaoineamh ar anailís a dhéanamh ar na hiarmhairtí eacnamaíocha a bhaineann leis an rómheáchan agus leis an murtall i measc daoine fásta agus leanaí, go háirithe na costais sláinte agus sóisialta, an t-ualach ar an mbuiséad poiblí agus ar bhuiséid teaghlaigh i ngach grúpa socheacnamaíoch;

IARRANN SÍ AR NA BALLSTÁIT AGUS AR AN gCOIMISIÚN AN MÉID SEO A LEANAS A DHÉANAMH:

1. Ábhar tosaíochta a bheith ann don Aontas Eorpach dul i ngleic leis an rómheáchan agus leis an murtall i measc leanaí agus sin a léiriú i mbeartais earnálacha agus i gClár oibre reatha an Choimisiúin agus lán-urraim á tabhairt d’inniúlachtaí na mBallstát ag an am céanna;

2. Nuair is ábhartha, oibriú i dteannta leis na geallsealbhóirí uile, lena n-áirítear le heagraíochtaí neamhrialtasacha atá dírithe ar thomhaltóirí agus ar leanaí, faoi cheannasaíocht na n-údarás sláinte poiblí, chun tionscnaimh a ullmhú, a neartú agus a athbhreithniú ar an leibhéal áitiúil, ar an leibhéal náisiúnta agus ar an leibhéal Eorpach. Ba cheart seo a dhéanamh d'fhonn margaíocht atá dírithe ar leanaí agus déagóirí a laghdú i gcás bianna a bhfuil rátaí ard fuinnimh, salainn, siúcra, saillte sáithithe, agus aigéid thras-saileacha iontu nó nach gcomhlíonann, ar bhealach eile, treoirlínte náisiúnta nó idirnáisiúnta cothaithe agus d'fhonn stíl mhaireachtála neamhghníomhach a chomhrac agus úsáid á baint as uirlisí atá bunaithe ar fhianaise ós rud é go bhfuil fianaise ann go mbíonn nasc láidir idir margaíocht agus teagmháil le scáileáin ar lámh amháin agus raimhre i leanaí agus déagóirí ar an lámh eile;
3. Aird a thabhairt, go háirithe, ar an ngéarghá atá ann freagairt do dhúshlán nua na margaíochta agus na fógraíochta trí ardáin ar líne agus trí na meáin shóisialta áit a mbíonn teachtaireachtaí cumarsáide níos spriocdhírithe ar leanaí aonair agus a mbíonn sé níos deacra faireachán a dhéanamh orthu;
4. Lipéadú deonach bianna a spreagadh, i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar amach i Rialachán Uimh. 1169/2011, go háirithe in Airteagal 35(1) de, chun tacú le tomhaltóirí uile, go háirithe leo siúd atá i ngrúpaí socheacnamaíocha níos ísle, chun roghanna sláintiúla a dhéanamh agus chun feachtais oideachais agus faisnéise a chur chun cinn lena ndírítear ar thuiscint tomhaltóirí a fheabhsú i dtaca le faisnéis bhia, lena n-áirítear lipéadú cothaithe;
5. Sásraí iomchuí a aithint, sa Ghrúpa Ardleibhéil maidir le Cothú agus Gníomhaíocht Choirp, lena bhfeabhsófaí an bailiúchán sonraí atá ann cheana maidir le táscairí sláinte, chomh maith le sonraí ar idirghabhálacha agus ar ghníomhaíochtaí, go háirithe iad siúd a bhaineann leis an iompraíocht, le fachtóirí cosanta agus fachtóirí riosca, leis an rómheáchan, leis an murtall agus le torthaí sláinte chun go mbeidh sonraí cothrom le dáta, iontaofa agus inchomparáide ann;
6. An faireachán ar ghníomhaíocht choirp agus ar cháilíocht cothúcháin an bhia i suíomhanna oideachais do leanaí a bhunú mar réimsí tosaíochta, lena ndéanfaí éagothromaíochtaí sóisialta a mheas i dtaca leis an murtall agus leis an rómheáchan i leanaí agus i ndéagóirí, agus a dtionchar úd;

7. Tacú leis an Tionscnamh um Fhaireachas ar an Murtall i measc Leanaí²⁹ (COSI) de chuid EDS agus é mar aidhm leis treochtaí a mheas go rialta sa rómheáchan agus sa mhurtall i measc leanaí bunscoile agus leis an Staidéar ar Iompar Sláinte i measc Leanaí Scoile³⁰ do dhéagóirí, d'fhonn teacht chun cinn na heipidéime sa ghrúpa seo den daonra a thuiscint agus d'fhonn gur féidir comparáidí a dhéanamh idir tíortha i réigiún na hEorpa;
8. Leanúint de thacú le Plean Gníomhaíochta an Aontais maidir leis an Murtall i measc Leanaí 2014-2020 agus dá chur chun feidhme, agus lán-urraim á tabhairt d'inniúlachtaí na mBallstát, go háirithe gníomhaíochtaí agus éifeachtaí trasteorann amhail feabhsú na dtáirgí bia agus an mhargaíocht a dhírítear ar leanaí;
9. Cláir agus treoirlínte, atá bunaithe ar fhianaise, a fhorbairt agus a mheas maidir le cur chun cinn na sláinte agus idirghabhálacha coisctheacha, diagnóis agus roghanna cóireála do leanaí agus do dhéagóirí atá róthrom nó murtallach nó go bhfuil an baol sin ann. Ina theannta sin, oiliúint agus treoir a chur ar fáil do ghairmithe sláinte i gcomhréir le treoir agus moltaí na hEagraíochta Domhanda Sláinte;
10. Dea-chleachtais a aithint sna Ballstáit a thagann leis na critéir roghnúcháin atá bunaithe ar fhianaise agus na dea-chleachtais sin a scaipeadh i measc na mBallstát agus an comhthéacs institiúideach á chur san áireamh;

IARRANN SÍ AR AN gCOIMISIÚN AN MÉID SEO A LEANAS A DHÉANAMH:

1. Leanúint de thacaíocht agus acmhainní a thabhairt do thionscadail taighde agus do thionscnaimh faireachais a dhíríonn ar an rómheáchan agus ar an murtall i measc leanaí a rianú agus ar dhul i ngleic leis, lena n-áirítear samplaí den dea-chleachtas agus de dhea-scéalta, arna roghnú ar bhonn critéir dhiana, a scaipeadh;
2. Cur chuige éifeachtach 'sláinte i ngach beartas' a áirithiú lena gcuirtear sláinte, cosc agus cothú chun cinn i ngach earnáil agus tionscnamh;
3. Leanúint de ról a thabhairt do gheallsealbhóirí ar leibhéal an Aontais, go háirithe i bhfeabhsú táirgí, ag baint úsáid as creata iomchuí meastóireachta agus freagrachta, agus tuarascáil a thabhairt go rialta maidir le forbairtí;

²⁹ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/nutrition/activities/monitoring-and-surveillance/who-european-childhood-obesity-surveillance-initiative-cosi>

³⁰ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/Life-stages/child-and-adolescent-health/health-behaviour-in-school-aged-children-hbse>

4. Tacú le dréachtú na gcód iompair de chuid an Aontais i réimse na margaíochta agus na cumarsáide tráchtála maidir le bianna, go háirithe a mhéid a bhaineann le leanaí agus déagóirí agus ról á thabhairt do na geallsealbhóirí ar bhealach iomchuí ag an am céanna;
 5. Tacú le hobair chomhpháirteach na mBallstát sin atá sásta leanúint de thionscnaimh chomhordaithe, a d'fhéadfadh a bheith ábhartha, a fhorbairt agus a chur chun feidhme, go háirithe sna réimsí a bhaineann le feabhsú na dtáirgí bia, leis an anailís eacnamaíoch ar iarmhairtí an mhurtaill, leis an margaíocht agus leis an soláthar poiblí bia.
-